

UNAGI / THE EEL

SHOHEI IMAMURA'DAN BİR YILAN BALIĞININ METAMORFOZİK ÖYKÜSÜ

Ekin Eren

Halüsinatif bir kıskançlık içinde sıkışan beyin kıvrımlarının, işin içinden çıkamayınca yılan balığı gibi düzleşerek hayata tutunması... “Ama neden yılan balığı?” diye soranlara, “Çünkü beni dinliyor, duymak istemediğim şeyler söylemiyor” diyor (bu yeni beyin). Delilik sonucu gelen metamorfoz, her zaman **Gregor Samsa**’ninki gibi olmuyor. Kendisiyle savaşıyor kıskanç bir mizantropun başarılı dönüşümüne bakalım.

Çok çalışan ve tek eğlencesi balık tutmak olan **Takuro Yamashita**, filmin başında, evine varmak için her gün olduğu gibi dik yokuşunu çıkıyor. Yokuş, “Evinize gitmek ne kadar zor, Bay Yamashita! Gitmeseniz mi?” der gibi; sorun göstergesi. Neyse, birazdan aşağıya doğru bisikletiyle kuş gibi süzülecek zaten.

Eve erken dönerek baskın yapan Takuro, kıskançlıktan delirip, aldatan karısını öldürüyor. Tokyo’nun Wakaba’sında, 1988 yazında. “Yılan balığı müziği”, katliam sahnesinden başlayarak onun ruh halinin bozulduğu durumlarda filme dahil oluyor.

1996'da hapisten erken tahliye ediliyor. Şartlı tahliye memuru gibi, gardiyanlar da babacan; beyninizi (pardon!), “Yılan balığınızı unuttunuz, poşete oksijen bastım; gün boyu size yeter.” diyerek hapishaneden yolculuyorlar onu. Takuro da balığın şartlı tahliye memuru oluyor, ne şartla bırakacak bakalım.

Hapishanenin izleri üzerinde, ancak hem zamansız bir ölümü, hem de yeni bir başlangıcı simgeleyen sakuralar onu beklemekte. O hapisteyken ölen annesinin bıraktıklarıyla, Tokyo'ya bağlı Sawara'da -Sahra gibi boş bir yer- yıkılacak gibi duran ıssız bir binada berber dükkanı açıyor, sessizce yılan balığına burayı sevdiğini söylüyor.

İssiz dükkanın önünden bir kadın geçiyor ve kırmızı elbisesi, kanla giydirdiği karısını hatırlatıyor Takuro'ya. Romantik mor çiçekler yerleştirilen sahneyle, dönüşüm başlıyor. Balığına yem aramaya giderken, aynı kadını, karısını en son gördüğü haldeki gibi, sazların arasında bilinçsiz yatarken buluyor. Keiko, “yanlış aşk” sonucu intihar etmiş olsa da, kendisini kurtararak güven veren bu kişinin hayatına giriyor, berber çırağı olarak işe başlıyor.

Sawara'ya gelir gelmez şartlı tahliye memuru Nakajima'nın tanıştırdığı zoraki arkadaşı Takada ile, hapisten önceki hayatında yaptığı gibi, gece balık avlamaya gidiyor berber. Ondan yılan balıklarının hayat döngüsünü öğrenince çok etkileniyor; meğer yılan balıkları Atlas Okyanusu'nu aşmış üreyecekleri Meksika sahiline gitmek için çok uzun bir göçe başlamış, yeni doğanlarsa ebeveynlerinin geldiği yer her neresiyse, o ülkeye dönmek için geriye göç edermiş. Gel gör ki bu fahri yılan balığı biyoloğu, zıpkınla bir tanesini avlayıp kanlar içinde kıvrılırken bırakınca, Takuro dehşete düşüyor, kabuslar görüyor ve gecenin belgesel

tadındaki büyü bozuluyor. Sonunda bu görüntü, onu yeniden kendi karın ağrısına düşürüyor, çünkü o da bir yılan balığı (aslında yalnız olmak istiyor, ama insanlar hep peşinde).

Balıklara bile kıyamıyor, katil olduğuna inanmazdık; görmeseydik. Delilik ve cinayetin ardından tek dostu olan yılan balığından sonra ilk kez Masaki adlı meczuba yakınlık duymaya başlıyor Takuro, çünkü o da insanlarla arkadaş olmaktan, onlarla uğraşmaktan korkan alt türden geliyor, bir çeşit mizantrop. Biri yılan balığıyla, diğeri uzaylılarla arkadaş; iki benzer kaçış.

Öğrendiğime göre, yılan balıkları büyük göçe başlayabilmek için metamorfoz geçirirmiş. Bir ay sonra çırağı ile mutlu mesut dükkanını işlettiğini gördüğümüz yılların mizantropu, balık babası Yamashita, arkadaşlarıyla mutlu görünüyor; metamorfozuna başlamış gibi. Keiko da mutlu, o kadar ki “Bu mu intihar etmiş?” diyoruz. Dükkanda çocuklar, gençler bile var; berber herkesin buluşma noktası olmuş. Tek sıkıntıları Keiko ile haklarında başlayan dedikodular.

Takuro’nun mektup halüsinasyonu akvaryum ortamında devam ediyor, harika sahneler. Akvaryuma dalıyor sanrısında. Akvaryumun içinde bir mektup olsa alamaz mıydın, a Takuro? Bir yandan da yeni çevresinde katil olduğunun öğrenilmesinden korkuyor, ağırlıklı da kendisine özel ilgi gösteren Keiko tarafından. Nakajima’nın aynı zamanda rahip olduğunu ve sohbet havasındaki dualarla ona yol gösterdiğini görüyoruz.

Derken Keiko’nun “yanlış aşk”ı Dojima çıkageliyor. Keiko’nun deli annesi, kaçışını flamenkoda bulmuş “Akita’nın Karmen’i” de gelince, kızın düzelmeye başlayan hayatı tekrar bozuluyor; intihara meylinin nedenlerini görmüş oluyoruz. Takiben Takuro’yu hapishaneden tanıyan Takasaki mahallenin çöpçüsü olarak hayatlarına musallat oluyor ve berberin özenle gizlediği suç dosyasını Keiko’ya

anlatıyor. Ama Keiko seviyor, farketmez katil matil. İkisinin de kaçtıkları geçmişleri berbere ve kabuslarına gelmiş oluyor, ne çok ortak yanları var. Ayrıca Takuro yılan balığı ile konuşarak veya balık tutarak; Keiko çamaşır yıkayarak terapi oluyor.

Takuro deşifre olduğunu anlayınca, karanlık yanını, arka planda kendisine eşlik eden aydınlatmanın her gerçekte bir karartılması eşliğinde Keiko'ya açıklıyor ve haliyle, Tokyo'da acil bir işi çıkan kızın, kendisinden kaçtığını düşünüyor.

“Ben hapishanedekinden farklı biri değilim!” diyor kendi kendine Takuro; metamorfoz henüz gerçekleşmedi. Yine balığa çıkıyor Takada ile ve arkadaşlıkları “teknede itiraf” mertebesine varıyor, ancak itirafın büyüğünü evde yine yılan balığına yapıyor; polis sorgusundaki o sorular aklına takılıyor ve zihninde bir aksiyon yaratıyor: “Mektuba ne oldu? Kim yazdı? Attım mı? Ne zaman? Nerede?”

Mektubu aramak için yine akvaryuma dalsa da, yılan balığı olmuş beyni boyunca koşursa da, zahiri mektubu tutamadığını filmin bu en özel sahnesiyle görüyoruz. “Ama belki... gerçekten öyle bir mektup yoktu...”

Sonrasında Takasaki çıkageliyor ve gece gece çıkardığı laf kavgasında, Keiko'nun hamile olduğunu söylüyor, iş boğuşmaya varınca yılan balığı yere düşüyor, belli ki gidici bu hayvan. Tüm bu karmaşanın sonunda bu sefer Takasaki

“yılan balığı müziği” eşliğinde içini döküyor ve aslında Masaki gibi delimtrak olduğu için, Takuro onun da zararsız olduğunu anlıyor. Keiko’dan kaçıışı da, onun aslında kürtaj olamayacak kadar hamile ve hayatta kaybetmiş biri olduğunu öğrenince sonlanıyor; üstün değil, eşit görünce.

Ertesi gün de Dojima gelip Keiko’yu tartaklıyor, Takuro’nun şartlı tahliyesini tehlikeye sokan, ancak ülkemiz şartlarında gayet zarif kalan bir mahalle kavgası başlıyor böylece. Dojima’nın Mercedesli sarsak korumalarına karşı Takuro’nun her biri ayrı gedikli arkadaşları -özellikle aşağıda görülen fevri Takada- berberin şartlı tahliyesini kurtarmak için, onun yerine kavgaya girişince, yılan balığı “tek dost olma” vasfını kaybediyor. Bu arada Takada Dojima’yı pek orantılı, pek güldürüşlü dövüyor. Ayrıca kavgayı ayırmaya sadece bir polisin gelmesi de filmdeki hoş unsurlardan biri.

Kavgada haksızlığa ve hakarete maruz kalan Keiko ise, berberliğini konuşturarak usturayı Dojima’ya sallıyor, başaramasa da yeni düzeni getiriyor. Bıraktığı yerden Takuro devam edecekken, doğru arkadaş seçimi, eski mizantropun şartlı tahliyesini kurtarıyor. Bir yılan balığı yapabilir miydi hiç bunları? Takuro bu arada babası belirsiz bebeği sahipleniyor. Japonya’nın kavgaları depremleri gibi değil; düşük şiddette ve uzun sürüyor dedirten sekansta, Keiko’nun sakar eliyle başından yaralanan Takuro bir yana, düşen yılan balığı bir yana dağılıyor. Keiko’nun bu darbesiyle, arkadaşları yerden alıp kurtarmaya çalışsa da yılan balığı ve müziği Takuro’nun beyninden atılıyor; yerine bebek konuluyor.

Mizantropumuzun tutunduğu dal, ince uzun bu omurgalıya benzese de, kendisiyle barıştıranın, yılan balığı gibi babası belirsiz bir bebek olduğunu görüyoruz. “Sonunda senin gibi oldum; bilinmeyen bir babaya ait bir çocuk

büyüteceğim.” sözü, Takuro’nun, bu balıklar gibi metamorfozunu tamamladığını anlatıyor. Şimdi Meksika’ya değil, hapisaneyeye doğru göç vaktidir; ama bu çetin balıklar gibi, evine geri dönecektir.

Finalde kızı ve bebeği kazanan Takuro, balığını şartsız tahliye ediyor, beyni tazelenmiş; mektup falan olmadığını anlıyor. Keiko da benzemekten korktuğu annesiyle içten içe barışıyor; gördüğü zulümden kurtuluşundaki özgürlüğü, annesinden kalacağını sandığı delilik yerine, onun bıraktığı flamenko dansı ile ilan ediyor. Son çekimde kayığın içindeki beyaz kimonolu gelin Keiko. Mizantrop ehlileştirildi, hamile kız evlendirildi; deli ve intiharcı toplumla barıştırıldı. 3 (deli), 2 (intihar), 1 (cinayet), THE END (mutlu)...